

ностей та інших країн. Про це не можна забувати, і тим більше привласнювати усі заслуги одному народу, який навіть не має своєї національної ідентичності.

На початку травня цього року (03.05.2022 р.) Верховна Рада України ухвалила історичну постанову №7343 про неприпустимість монополізації російською федерацією перемоги над нацизмом у II Світовій війні, яка стала спільним досягненням Антигітлерівської коаліції та визвольних рухів, а сама війна – спільною трагедією народів світу.

Кожен народ має пам'ятати своїх Героїв – і неважливо, яким чином вони наближали Перемогу, на полі бою чи у храмах науки. Тільки так переможемо нацизм знову – і цього разу вже остаточно!

Література:

1. Дорошенко С. П. Выдающиеся литейщики из Украины // Литье Украины, 2005. – С.45–48.

Матковський Д.Ю., Кочешков А.С.

(КПІ ім. Ігоря Сікорського, м. Київ)

**СПЕЦІАЛІЗАЦІЯ ХУДОЖНЄ І ЮВЕЛІРНЕ ЛИТВО: НАЙВІДОМІШІ І
НАЙБІЛЬШІ ЛИТІ ГАРМАТИ**

E-mail: dmitrymd489@gmail.com

Традиційна підготовка інженерів-ливарників на кафедрі «Ливарне виробництво» Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» в теперішній час розширилася новими теоретичними і практичними курсами сертифікованої програми «Художнє і ювелірне литво»:

- Металургія благородних металів;
- Основи художнього та ювелірного литва;
- Технології комп'ютерного проектування та моделювання виробів;
- Композиція та художнє оброблення металів;

- Дизайн і проектування ювелірних та художніх виливків;
- Основи гемології;
- Функціональні матеріали та покриття;
- Контроль якості у художньому та ювелірному литті.

Вивчення дисциплін починається з ознайомлення питань історії мистецтв і секретів давніх технологій, і показовим є лиття гармат. Найвизначнішими, найвідомішими і найбільшими в світі дотепер відомі такі.

Базиліка, або Оттоманська гармата (фото 1). В історичних документах повідомляється, що Базиліка, або Оттоманська гармата – величезна бомбарда, відлита з бронзи.

Фото 1. Базиліка, <https://www.wiki.uk-ua.nina.az/html>

Була розроблена в 15 столітті угорським зброярем Урбаном, мала надзвичайну на той час потужність, але була дуже неточною при стрільбі. За її допомогою султан Мехмед Другий в 1453 році захопив Константинополь – одне з найкраще захищених міст того часу. Величезна гармата тут дуже придалася, вона змогла пробити товсті стіни Константинополя. Перезарядження «Базиліки» тривало близько години. На шостий тиждень використання вона зруйнувалася від власної віддачі [1].

Малік-і-Майдан, або «Володар рівнин» (Malik-e-Maidan) – історичний артефакт зброярства і ливарства давньої Індії – гігантська гармата середини XVI ст. Довжина ствола становить близько 4 м, зовнішній діаметр – 1,5 м, а маса 55 т. Зберігається у м. Біджапур. Малік-і-Майдан» – бронзова лита гармата Біджапура.

Фото 2. Малік-і-Майдан,
<https://en.wikipedia.org/wiki/Malik-E-Maidan>

Вона була відлита в Ахмаднагарі у 1548 році, за правління Бурхана Нізана Шаха під керівництвом начальника артилерії Мухаммада бін Хассана Румі (Muhammad bin Hassan Roumi). У цьому йому допомагав Румі-хан, хто, власне, і відлив гармату.

За деякими відомостями, ця гармата стріляла востаннє з нагоди приїзду раджі Саггара до Біджапуру у XVIII столітті [2].

Мортира Маллета (фото 3) – система надважкої мортири калібру 914 мм, розроблена у Великобританії в 1850 році за проектом конструктора Роберта Маллета, була першою для артилерії 19 століття і призначалася для обстрілу сильно укріплених фортифікаційних споруд. Входить до найбільш великокаліберних знарядь за всю світову історію. Було збудовано дві мортири цієї системи, проте за підсумками випробувань вони не були прийняті на озброєння. Обидва знаряддя зберігаються до нашого часу як музейні експонати. Міномет Маллета був революційним. Його ствол вагою 42 тонни був відлитий з чавуну, а казенна частина зроблена з ковальського заліза, щоб протистояти навантаженням (віддачі) однотонних снарядів при стрільбі на дальність 2500 ярдів [3].

Наступний приклад шедевральної литої гармати є Little David – «Маленький Давид» (фото 4, 5). На початку весни 1944 року конструктори у Сполучених Штатах Америки запроектували колосальну гармату. В уряді США виділили кошти на реалізацію проекту.

Фото 3. Мортира Маллета,
<https://masterok.livejournal.com/7583579>

В результаті було побудовано артилерійську зброю Little David, яка побила всі рекорди за розміром калібру. Вона мала вагу 82,808 т, калібром 914 мм з нарізним стволом завдовжки 712 см і систему вертикального прицілювання. Ствол гармати зроблений зі сталі, легованої марганцем і молібденом. Недоліком було те, що вона мала недостатній радіус ураження і не могла похвалитися влучністю стрільби. До

того ж, щоб встановити гармату, потрібно було не менше половини доби [4].

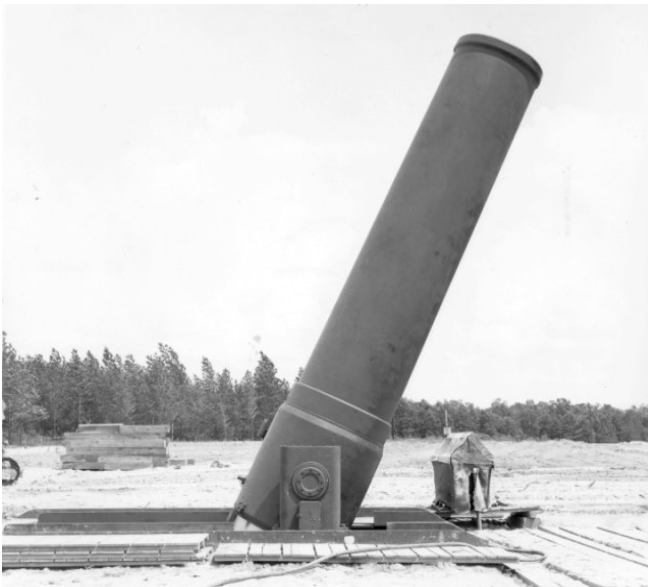

Фото 4. Встановлена гармата,
https://en.wikipedia.org/wiki/Little_David

Фото 5. Невстановлена гармата і снаряд до неї,

https://en.wikipedia.org/wiki/Little_David

Інформаційні джерела:

1. <https://www.wiki.uk-ua.nina.az/htm>.
2. <https://en.wikipedia.org/wiki/Malik-E-Maid/>.
3. <https://masterok.livejournal.com/758357>.
- 4 <https://en.wikipedia.org/wiki>.